

have været gjennemgaaende under den hele Behandling, og som jeg ikke fuldt kan give Medhold. Det er den, at Pengene skulde være dels bedre forvarede og dels kunde ventes at give større Udbytte i Borgernes Lomme end i Statskassen. Det kan jeg ikke rigtig underkribe. Hvis denne Tanke skulde være rigtig, saa vilde det ogsaa være rigtigt, hvis man til Exempel gif ud fra, at det vilde være klogt at eftergive Landets Beboere samtlige Skatter i 9 Aar, for saa, naar de 9 Aar vare forløbne, at lade dem svare det Tidobbelte, det 10de Aar med paaløbende Rente. Denne Betragtning maatte saa absolut være rigtig, men jeg har dog en meget stærk Tvivl om, at det vilde holde Stik. Jeg har snarere den Formodning, at i Stedet for, at man fra Først af, idet man vedtog en saadan Foranstaltning, var gaaet ud fra den Forudsætning, at Skatteyderne derved vilde nyde en Velgjerning, vilde man, naar det 10de Aar kom og Skatten skulde svares med det Tidobbelte, og selv om Renter af det Laan, Skattens Udeblivelse i 9 Aar havde nødvendiggjort, eftergaves, med Forsærdelse, erfare, at en hel Del af Skatteyderne røg, som man siger, af Pinden. Jeg er endog tilbøielig til at tro, at Forholdene vilde stille sig saaledes, at i Fald man, naar det tiende Aar kom, vilde være saa velvillig imod Befolkningen at lade den slippe med $\frac{1}{10}$, vilde den føle et større Tryk ved at svare denne Tiendebel, end den gjorde, før den blev vænnet af med at betale Skatten. Man skulde synes, at det var en underlig Betragtning, men den er dog nok ikke saa underlig endda. Jeg anser mig t. Ex. ikke selv for at være som Oekonom enten bedre eller slettere end Folk i Almindelighed, og jeg har dog gjort den Erfaring, at det faldt mig langt vanskeliggere at spare, naar jeg havde Pungen fuld af Penge, end naar Indholdet var lidt tarveligt. S. sidste Tilfælde har det været mig meget lettere at spare, end det var i det førstnævnte Tilfælde. Jeg tror, at man maa søge Nøglen til den tilsyneladende Gaade dert, at man anstrenger sig lidt mere og sparer lidt mere, naar det behøves, end naar Forholdene ikke synes at opfordre dertil. Denne Maade at indrette sin Væren og sin Husholdning paa

er vist noget Gjennemgaaende blandt Befolkningen. Desuden er der en Betragtning, som kan sættes i Sammenligning dermed. Det er, forsaavidt man har bragt dette Spørgsmaal i Forbindelse med Toldspørgsmaalet. Jeg har stor Agtelse for de Medlemmers Omhyggelighed for Befolkningen i Almindelighed og for de Fattiges i Særdeleshed, som ønske Toldsatserne nedsatte, men jeg maa tilstaa, at jeg ved Siden deraf har en meget stærk Tvivl om, hvorvidt man her under vore Forhold gjør Befolkningen en virkelig Velgjerning derved. Jeg har tidligere tilladt mig at sige det, og jeg skal kun i Korthed gjentage, hvorfor. Det er, fordi, naar man vil se paa, hvorledes det gaar til med Udførsel og Indførsel, saa viser det sig, at meget store Grupper af vore Udførselsartikler opsluges igjen af andre Indførselsartikler, som ingenlunde kunne siges at høre strengt taget til Nødvendighedsartikler. Jeg skal blot nævne et Exempel, nemlig det, at de Værdier, som komme ind for samtlige de Dyr, der udføres fra Kongeriget, mere end opsluges af de Penge, som igjen gives ud for Sukker. Dette er eet Punkt, men jeg tror, at det vil vise sig, at det Samme er Tilfældet paa en hel Del andre Punkter. Hvis det var Tilfældet, at de Gjenstande, som paastaas at være Nødvendigheds-gjenstande, virkelig vare Nødvendigheds-gjenstande, hvis det ikke for den overveiende Del vilde være Befolkningen muligt at unddrage sig fra at svare den den paalagte Skat derved, at den i Stedet for disse Artikler benyttede Landets egne Produkter, kunde jeg give Tanken noget mere Medhold; men saaledes, som det i Virkeligheden stiller sig, kan jeg ikke indrømme, at det vil være rigtigt ved en betydelig staaende Indtægtsstat — thi det er jo Meningen — at danne sig en Tilstand, hvorved det bliver muligt at komme bort fra de Toldindtægterne i det Hele betydelig formindskes. Jeg kan ikke tro Andet end, at hvis denne Tanke, som synes at være kommen lidt i Mode, virkelig bliver gennemført, saa vilde blandt andre en meget stor Del af de Folk her i Landet, som efter vor nuværende Tilstand have og bør have en betydelig Indflydelse,